

MAGYAR NYELVŰ EGYETEMI TANULMÁNYOK VIETNÁMI HALLGATÓK SZEMSZÖGÉBŐL A MATE-N

Ildikó RUDNÁK¹ – Dóra KOLTA²

Abstract

In our study, we explore the academic and social situation of Vietnamese students who are pursuing their higher education in Hungarian after successfully completing the long-established one-year Hungarian language preparation course. Following a brief historical overview of this course, we will examine why, from a linguistic point of view, our Vietnamese students are not progressing as expected. What help they receive or would need to complete their academic tasks and which areas cause them difficulties. Suggestions are made to facilitate the study of the Hungarian language and to build the confidence of other international students. We also look at the use of the Hungarian-English-Vietnamese language in their academic and everyday life. Finally, we look at the students' prospects in the Hungarian labour market.

Keywords

Hungarian as a foreign language, Vietnamese students, university studies, learning difficulties, mentoring, supportive language lesson

BEVEZETŐ

A globalizáció átszövi mindennapi életünket, befolyásolja életminőségünket, és azon belül is a munkavállalási lehetőségeinket. Nagyon sok országban és nagyon sok fiatal életében merül fel az otthoni boldogulással szemben a külföldi tanulás vagy akár a munkavállalás kérdése is. Az országon belüli, vagy az országhatárokon átívelő migráció jelentős kulturális, etnikai és egyéb társadalmi változásokat okoz a küldő és a fogadó országokban is [1, 2, 3]

A migrációs folyamatokban az egyetemek szerepe sem kerülhető meg. A magyar egyetemeken már a rendszerváltás előtt is tanultak külföldiek, akik az egyetemi tanulmányok megkezdése előtt egyéves magyar nyelvtanfolyamon vettek részt. Az egyetemi képzés során nemcsak a nyelvünket sajátították el magas fokon, hanem a magyar csoporttársakkal, a fogadó intézménnyel is szoros kapcsolatot alakítottak ki, amely – akár visszatértek a hazájukba, akár Magyarországon maradtak – egész életükre, karrierjükre befolyással bírt.

A Nemzetközi Előkészítő Intézet (NEI) felsőoktatási jellegének kialakulása óta (az 1960-as évek közepe) szinte töretlen a nemzetközi hallgatók magyar egyetemi tanulmányokra való nyelvi előkészítése, és ma már a Tempus Közalapítvány pályázata alapján több intézmény is tart ilyen jellegű előkészítő kurzusokat.

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen (MATE), illetve jogelőd intézményeiben (Gödöllői Agrártudományi Egyetem/GATE; Szent István Egyetem/SZIE) 1985 óta folyik magyar nyelvi előkészítés, ami a Stipendium Hungaricum ösztöndíj bevezetésével új formátumot öltött.

¹ Dr. habil. Rudnák Ildikó PhD, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gödöllő, Runak.Ildiko@uni-mate.hu

² Dr. Kolta Dóra PhD, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gödöllő, Kolta.Dora@uni-mate.hu

Amíg a magyar felsőoktatás nyelve kizárólag a magyar volt, addig a külföldi hallgatók eleve azzal a tudattal érkeztek, hogy először a magyar nyelvet sajátítják el, majd ezt követően a felsőfokú tanulmányaikat végzik el minél sikeresebben. A Magyarországon töltött idő végére – egyetemi tanulmányok esetén egy év előkészítő és öt év egyetem – a magyar kultúrába történő beilleszkedésük sikeresnek volt mondható, még ha nem is volt mindig zökkenőmentes.

Azáltal, hogy a magyar felsőoktatás nyitott az angol nyelvű képzések irányába, illetve az angol nyelvű képzésekre jelentkezők száma sokszorosa a nyelvi előkészítősekének [4], azt a tendenciát látjuk, hogy a magyar nyelvi előkészítő nemzeti hallgatók az egyetemi tanulmányaik megkezdése után nyelvet váltanak. Így a második szemesztertől kezdve már angolul folytatják tanulmányaikat, annak ellenére is, hogy kifejezetten jó eredménnyel zárták a kétszemeszteres magyar előkészítő tanfolyamot. Ezen tanulmány keretei között nem térünk ki a váltás okaira, ami egyébként egy következő kutatás témája is lehet.

A 2018-as II. Magyar-Vietnami Rektori Konferencián elhangzott, hogy az elmúlt évtizedekben mintegy 3000 vietnami diák végzett a magyar felsőoktatásban, és jelenleg mintegy 500 diák tanul Magyarországon a délkelet-ázsiai országból. A két ország között egyre szorosabbá válik az oktatási együttműködés. A vietnámi hallgatókat azért választottuk felmérésünk fókuszába, mert Vietnám mint küldő ország nem engedélyezi a nyelvváltást azon vietnámi diákoknak, akik magyar nyelvi előkészítősek voltak.

Míg az első félévre magyar nyelvű szakokra felvett nemzetközi hallgatói létszám a MATE-n átlagosan 30 fő, addig a második félévre már csak szinte vietnámi hallgatók maradnak, mert a többiek átjelentkeznek az angol nyelven futó párhuzamos képzésekre. Tanulmányunk empirikus részében tehát a vietnámi hallgatóink véleményét elemezzük a nehézségeik, lehetőségeik, illetve a megoldások tükrében.

A MAGYAR NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAM INTÉZMÉNYI TÖRTÉNETE RÖVIDEN

A magyar mint idegen nyelv oktatásának intézményi története az 1950-es évekig nyúlik vissza: Nádor [5] az 1952-ben létrejött nyelvoktatásra szakosodott intézményt *Koreai Előkészítő Iskolaként* említi, Nyíriné [6] pedig *Pakh Den Aj Kollégiumként*, ahol a magyar nyelv tanítását bejáró óraadókkal oldották meg, és kiemeli *dr. Hegyi Endre* nevét, aki a magyar mint idegen nyelv tanításának megalapozásában úttörő szerepet játszott. Maróti [7] úgy véli, hogy bár a *Koreai Előkészítő Iskolában* is tanítottak szervezett formában külföldieknek magyar nyelvet, inkább csak kollégiumként funkcionált.

A politikai célból befogadott, főleg harmadik országbéli fiatalok számának növekedése következtében merült fel az a gondolat, hogy létre kellene hozni egy olyan intézményt, amely ezen fiatalokat nemcsak magyarul tanítja, hanem felkészíti őket arra is, hogy a nyelvtudás megszerzését követően magyarországi felsőfokú tanulmányokat folytathassanak. Maróti [7] kutatása szerint először a *Külföldi Ösztöndíjasok Egyetemi Előkészítése* intézményként 1957-ben jött létre [8, 9], és egyébként ez a dátum tekinthető az intézményes MID-oktatás kezdetének is. A következő, az előzőből szerveződött új intézmény 1962-ben alakult meg, és a *Külföldi Ösztöndíjasok Egyetemi Előkészítő Intézete* nevet kapta [6], és már állandó, önálló tantestülettel rendelkezett [7]. Az intézet helye és megítélése az oktatási hierarchiában meglehetősen speciális volt, így 1964 és 1966 között az *ELTE Nemzetközi Előkészítő Kollégiuma* néven működött [6]. Ebben a tízéves periódusban dolgozták ki a MID tanításához a tananyagokat, valamint az európai kultúrában való eligazodáshoz szükséges, illetve a felvételi vizsgák-

hoz igazodó tantárgyakat. Az egyre nagyobb hallgatói létszám, illetve ezzel arányosan az oktatók számának növelése egy újabb szervezeti és oktatási formát igényelt.

A *Nemzetközi Előkészítő Intézet (NEI)* önálló oktatási intézményként 1966 végén kezdte meg működését [6], és feladata egyértelműen a külföldi állampolgárok magyar nyelvi és szakmai felkészítése volt felsőfokú tanulmányok céljából [5], valamint „a magyar nyelv idegen nyelvként történő oktatása módszereinek állandó tökéletesítése” [10]. Több helyszínen is folyt az oktatás, ugyanakkor az egyre növekvő hallgató létszám elhelyezése a Budaörsi úti nyolcemeletes épület átadásával oldódott meg, amely kollégiumként és oktatási helyszínként is funkcionált. A diákok többnyire a fejlődő, illetve a környező szocialista országokból érkeztek, évente 450-600-an [11]. A MID tanítása kihívást jelentett akkor is, hiszen egyrészt ki kellett dolgozni egy intenzív, heti 30-36 órás tanmenetet, aminek a tartalma garantálja, hogy a diákok képesek lesznek a magyar elsőévesekkel együtt sikeres tanulmányokat folytatni. Valamint, ma már azt mondanánk, hogy a kulturális sokk tüneteinek a kezelését is fel kellett vállalniuk. Így elmondható, hogy a *NEI*-ben dolgozó oktatók nemcsak a tanítás, hanem szabadidős tevékenységek szervezésével is foglalkoztak, mert felismerték, hogy a kultúrába való beilleszkedés nemcsak a diákok mentális egészségét szolgálják, hanem a tanulás hatékonyságát is növelik.

A politikai rendszerváltás a *NEI* tevékenységére is erősen hatott: az addig a „baráti” országokból menetrendszerűen érkező ösztöndíjas diákok helyére önköltséges hallgatók érkeztek. Ugyancsak felvetődött a kérdés, hogy a határon túli magyar fiatalokat miként lehetne felkészíteni az anyaországbeli felsőfokú tanulmányokra, amit a *NEI* megkapott újszerű feladatként. Így a munka 1993 februárjában a jogutód *Kodolányi János Magyar Nyelvű Előkészítő Intézetben*, 1994 júniusától pedig a *Kodolányi János Intézetben* folytatódott [12].

A *Magyar Nyelvi Intézet* 1997-től látta el tulajdonképpen az eredeti feladatát, miután a külföldi magyar fiatalok ügye a Márton Áron Kollégiumhoz került.

A *Balassi Bálint Intézet* születése a Magyar Nyelvi Intézet és a Nemzetközi Hungarológiai Központ összevonásakor jött létre 2002-ben az Oktatási Minisztérium égisze alatt. 2005-ben, mivel a minisztérium átalakult, az intézet neve is bővült, ekkortól már *Balassi Bálint Kulturális Intézet* néven szerepel.

2016. szeptember 1-től az intézet a Balassi nevet megtartva ugyan, de már új névvel van jelen: a *Külgazdasági és Külügyminisztérium Külföldi Magyar Intézetekért és Nemzetközi Oktatási Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárságként működő Balassi Intézet (KKM-Balassi Intézet)*.

1. táblázat: Az MID előkészítő tanfolyam intézményei kronológiai sorrendben

ÉVSZÁM	ELNEVEZÉS
1952 – 1957	Koreai Előkészítő Iskola, Pakh Den Aj Kollégium
1957 – 1962	Külföldi Ösztöndíjasok Egyetemi Előkészítése
1962 – 1964	Külföldi Ösztöndíjasok Egyetemi Előkészítő Intézete
1964 – 1966	ELTE Nemzetközi Előkészítő Kollégiuma
1966 – 1993	Nemzetközi Előkészítő Intézet (NEI)
1993 – 1994	Kodolányi János Magyar Nyelvű Előkészítő Intézet
1994 – 1997	Kodolányi János Intézet
1997 – 2002	Magyar Nyelvi Intézet
2002 – 2005	Balassi Bálint Intézet
2005 – 2016	Balassi Bálint Kulturális Intézet
2016 –	Külgazdasági és Külügyminisztérium Külföldi Magyar Intézetekért és Nemzetközi Oktatási Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárságként működő Balassi Intézet (KKM-Balassi Intézet)

Forrás: saját készítés

Megállapítható, hogy a magyar nyelv tanítására szakosodott intézmény elnevezése, struktúrája, feladata meglehetősen gyakran változott, amit az 1. táblázat is mutat, azonban a küldetése változatlan: csodálatos anyanyelvünk elsajátíttatása.

A MAGYAR NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAM TÖRTÉNETE A MATE-N

A Gödöllői Agrártudományi Egyetemen (GATE) az 1985/86-os tanévben kezdődött az intenzív magyar nyelvtanfolyam azon külföldi diákok számára, akik egy államközi szerződés keretében érkeztek az intézménybe, 25-30 diák évfolyamonként [13]. Az egykori Szovjetunióból, majd a későbbiekben a FÁK országokból, illetve végül az Oroszországból származó diákok különböző tanfolyami formában sajátították el a nyelvet:

- kezdetben egyetemi tanulmányaikat orosz nyelven végezték két éven keresztül, és csak heti nyolc magyar nyelvórájuk volt: ez alatt az idő alatt kellett úgy elsajátítaniuk a nyelvet, hogy harmadéves koruktól képesek legyenek a magyar hallgatókkal együtt tanulni
- néhány évvel később másfél évre, majd egy évre redukálták az orosz nyelven való tanulást, tehát ekkor másodévtől kapcsolódtak be a magyar nyelvű oktatásba

Az ún. 0. évfolyamon történő nyelvvoktatás 1994-ben került bevezetésre: szeptembertől június végéig 38 héten keresztül folyt a tanítás napi 6 órában, így ez több mint 1100 tanórát jelentett számukra. A magyar nyelvű tanulmányok elkezdésével sem ért véget a kapcsolat a diákok és a nyelvtanárok között, ugyanis az I-II. éves külföldi hallgatóknak (nemcsak a nálunk végzett diákoknak) heti 4 órában nyelvtani finomítások mellett magyar történelmet, országismeretet és kultúrtörténetet tanítottunk [14].

A japán önkéntesek (JOCV, JICA) képzése 1993 és 2007 között évenként háromszor egy-egy hónapos (120 tanórás) tanfolyam keretében történt: a japán önkéntesek hazájukban részt vettek egy három hónapos intenzív kurzuson, a gödöllői tanulás pedig annak a szerves folytatása volt abból a célból, hogy a két éves magyarországi tartózkodásukhoz nyújtson megfelelő alapokat. A két tanfolyam közösen szerkesztett tankönyvet használt [15].

A Stipendium Hungaricum ösztöndíj program keretében 2016 óta fogad az egyetem előkészítőket. A Preparatory Course azonban más ösztöndíjas, ill. önköltséges hallgatók számára is elérhető, így minden évben indul egy-egy csoport.

A magyar nyelven tanulmányokat folytató hallgatók számára a MATE támogató szaknyelvi órákat ajánlott, amely korábban heti 4, illetve mostanság heti 2 tanórát jelent. Azonban a nemzetközi hallgatók – tisztelet a kivételnek – a magyar nyelvű képzésekről szinte azonnal leiratkoznak, és angolul folytatják a tanulmányaikat.

A vietnámi hallgatók – mivel számukra nem engedélyezett a nyelvváltás – tulajdonképpen egyedül próbálnak megbirkózni a diszciplináris és nyelvi nehézségekkel egyaránt. Tanulmányunk megírását a következő kérdések inspirálták:

- K1: Megkapják-e a vietnámi diákok a magyar nyelvtudásuk fejlődését segítő támogatást az egyetemi környezetben?*
- K2: Milyen tapasztalatuk, észrevételük, véleményük van a magyar nyelvű képzésről a vietnámi hallgatóknak?*

A FELMÉRÉS MÓDSZERE

A számszerűsíthetőség és mérhetőség okán a közvetlen adatgyűjtés, ezen belül az önkitöltős kérdőíves felmérés mellett döntöttünk, és a kérdések megfogalmazáskor szem előtt tartottuk, hogy minél egyszerűbbek, egyértelműek és könnyen érthetőek legyenek. Ugyanakkor még így sem zárható ki értelmezéssel kapcsolatos probléma, ami egyébként az önkitöltős forma hátránya, nem beszélve arról, hogy nem az anyanyelvüket használják. A linket a hallgatók elérhetőségére kiküldtük, a válaszok anonim módon érkeztek. Az adatokat táblázat, diagram formában mutatjuk be az elemzés során. A kérdőív 2023 júliusában fogadott válaszokat.

Az empirikus részhez az alábbi feltevéseket fogalmaztuk meg:

H1: A magyar nyelvtudásuk nem fejlődik megfelelően

H1a az egyetemi környezetben (oktatók, diákok, ügyintézés) angol nyelven is kommunikálnak

H1b az egyetemi feladataikat is abszolválhatják angolul

H1c a privát szférában (kollégium, barátok) a vietnámi nyelvet használják

H1d a mindennapi kommunikáció (üzletek, étterem, munkahely) sem magyarul folyik

H2: Az egyetemi feladatok közül az írásbeli (beadandó, ZH, vizsga, szakdolgozat) a legnehezebb számukra

H3: Segítségként mentortanárt és heti rendszerességű szakmai tanórákat szeretnének

H4: Magyarországon akarnak maradni a tanulmányaik befejeztével

A minta bemutatása

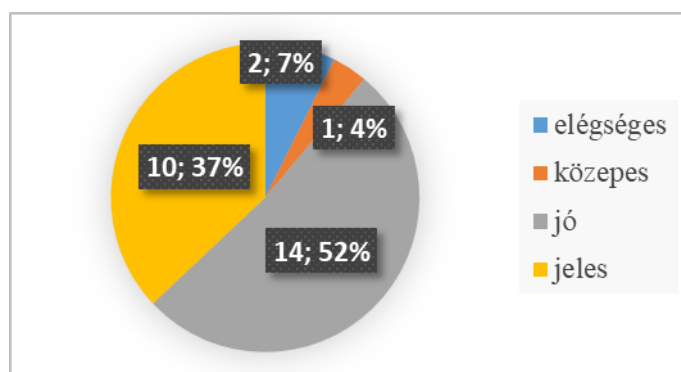
A MATE-n tanuló vietnámi diákok létszáma a vizsgált három tanévben 39 volt, a kiküldött kérdőívre pedig 27 fő válaszolt, vagyis 69 %-uk, amint az a 2. táblázatban is látható.

2. táblázat: A vietnámi hallgatók létszáma tanévenként, illetve a kitöltők évenként és szakonként

SZAK	2020	2021	2022	ÖSSZ.	VÁLASZOK	%-OS ARÁNY
Gazdálkodási és menedzsment BSc	9	2	2	15	15	100
Kereskedelem és marketing BSc	5	0	2	7	7	100
Turizmus és vendéglátás BSc	5	9	4	17	4	22
Élelmiszer-mérnök BSc	0	0	1	1	1	100
Összesen	19	11	9	39	27	69

Forrás: saját készítés

A 27 válaszadó nemek szerint: 26 női és egy férfi hallgató. Mindannyian a Balassiban végeztek, az előkészítő kurzust a következőképpen abszolvták: 10 fő jeles (5), 14 fő jó (4), egy fő közepes (3), ill. két fő elégséges (2) eredménnyel, amit az 1. ábra is mutat.

1. ábra: Az egyéves előkészítő tanfolyamot záró vizsgajegy szerinti megoszlás

Forrás: saját készítés

A válaszadók közül 19-en (70%) B2-szinten beszélnek angolul, míg 8-an (30%) a „kicsit beszélék” opciót választották. Amennyiben tehát kapnának engedélyt, minden nehézség nélkül tanulhatnának angol nyelven is.

AZ EREDMÉNYEK MEGBESZÉLÉSE: A VIETNÁMI HALLGATÓK VISSZAJELZÉSEINEK ELEMZÉSE

Az első hipotézisünk (*H1a,b,c,d*) igazolását azért tartjuk fontosnak, hogy rávilágítsunk arra tényre, hogy a magyar nyelvű képzést választó nemzetközi/vietnámi hallgatók az anyanyelvi környezet ellenére nem kapják meg a nyelvi fejlődésükhöz szükséges stimulációt különböző okok miatt.

H1: A magyar nyelvtudásuk nem fejlődik megfelelően

H1a az egyetemi környezetben (oktatók, diákok, ügyintézés) angol nyelven is kommunikálnak

Arra a kérdésre, hogy a tanáraikkal milyen nyelven kommunikálnak, csupán 1 fő válaszolta, hogy magyarul, hárman az angolul, a többiek pedig a „magyarul és angolul” választ adták.

Azt is megkérdeztük, hogy a csoporttársaikkal miként folyik a társalgás, és az eredmény hasonló az oktatókkal történő kommunikációhoz: hárman jelölték be az angolt, 24-en pedig a „magyarul és angolul” választ, vagyis 11%-uk a diáktársakkal is csak angolul, míg 89-uk mindkét nyelven beszélget.

A tanulmányi ügyek intézésének a nyelve ugyanezt az eredményt hozta.

Megállapítjuk, hogy anyanyelvi környezetben, a magyar anyanyelvű tanárkollégák, a magyar évfolyamtársak, illetve a tanulmányi osztály magyar ügyintézői a magyar nyelvű képzésen tanulókat 11%-ban csak angolul szólítják meg, 86-89%-ban pedig mindkét nyelvet használva. Rudnák et al. [16] szintén azt írja, hogy a kötelező kétszemeszteres MID-tanfolyam után is arról számolnak be a nemzetközi diákok, hogy hiába kezdeményezik magyarul a társalgást, a válasz angolul érkezik.

A feltevésünk, hogy a vietnámi diákok magyar nyelvtudása nem fejlődik arányosan a tanulmányaik alatt, sajnálatos tényként megerősítést nyert az egyetemi környezetben zajló kommunikációjuk tekintetében. Ugyanakkor az angol nyelvtudásukat folyamatosan karban tartják.

H1b az egyetemi feladataikat is abszolválhatják angolul

A beadandó feladatok nyelvére voltunk kíváncsiak: 1 fő a „mindig angolul”, 4 fő (%) az „inkább angolul, néha magyarul”, 5 fő az „inkább magyarul, néha angolul”, és 17 fő (63%) a „mindig magyarul” választ adta, ami a nyelvi fejlődésük szempontjából örömdetes. A „mindig angolul” választ adó diák gazdálkodási és menedzsment alapszakos, B2 szinten beszél angolul, a Balassiban közepes (3) eredménnyel zárt. A mindig magyar nyelvű beadandót írók közül 1 fő kereskedelem és marketing, 3 fő turizmus és vendéglátás, illetve 13 fő gazdálkodási és menedzsment szakon tanul, és jó és jeles eredménnyel végeztek a Balassiban. Az „inkább angolul” csoportban ketten elégséges záróvizsgajeggyel érkeztek, és B2 szinten beszélnek angolul, ketten viszont jeles magyar nyelvi záróvizsgával rendelkeznek, és csak kicsit beszélnek angolul. A válaszadóknak csak 63%-a mondta azt, hogy a magyar nyelvű képzésen a beadandó írásbeli feladatokat magyarul teljesítette, a többiek (37%) angol nyelven is elkészíthették azokat.

A gyakorlati órákon a prezentációk tartásának a nyelvére kérdeztünk, és az eredmények hasonlóak a beadandó dolgozathoz: 1 fő angolul, 4 fő „inkább angolul”, 2 fő a „néha angolul”, míg 20 fő a „mindig magyarul” választ jelölte meg. A válaszadók 74%-a magyarul, míg 26%-uk angolul is prezentálhatott. Az írásbeli és a szóbeli vizsga, valamint a vizsgához használt tankönyv nyelveként ugyanezen eredmények születtek.

A feltevésünk igazolódott, hiszen 26-37%-ban a beadandó feladatok, az írásbeli és szóbeli vizsga, valamint a szakirodalom nyelve egyaránt az angol. Ebből pedig egyértelműen következik, hogy a vietnámi hallgatók magyar nyelvtudása nem fejlődik olyan ütemben, mint lehetne.

H1c a privát szférában (kollégium, barátok) a vietnámi nyelvet használják

A kollégiumban hárman vallják, hogy általában magyarul kommunikálnak, 11-en angolul, 13-an pedig vietnámiul. A 13 vietnámi nyelvet használó válaszadó turizmus és vendéglátás, ill. gazdálkodási és menedzsment szakon tanul. A vietnámi diákcsoportokra jellemző bizonyos fokú szegregáció így tetten érhető ezen minta esetében is.

A barátokkal történő kommunikációt vizsgálva megállapítható, hogy szinte ugyanazok a mutatók születtek: ketten beszélnek magyarul, 10-en angolul, 15-en vietnámiul.

Tulajdonképpen a minta 11%-a (2-3 fő) használja a magyar nyelvet a kollégiumi, ill. baráti társalgás során, ami egyben azt is jelenti, hogy magyar csoporttársakkal, lakótársakkal tartanak fent kollegiális, baráti viszonyt, tehát néhányuk kiépít szociális hálót a befogadó kultúra tagjaival. Másrészt viszont azt látjuk, hogy a nemzetközi hallgatókkal angol nyelven folyó kommunikáció jellemző a minta több mint 40%-ára, azaz a kapcsolatépítés itt is tetten érhető, de nem a magyar, hanem a többi külföldi diákkal.

A vietnami nyelv használata pedig legalább 60%-ban van jelen a társalgásukban a kollégiumi, illetve a baráti találkozások során. Albert és Dávid [14] a külföldi hallgatók szociális hátterét vizsgálva megállapítja, hogy a magyar kapcsolatok száma az intim szférában a legkisebb.

Mindezen adatok szintén azt mutatják, hogy nem a magyar nyelvet használják dominánsan a vizsgált területeken, így a nyelvtudásuk fejlődése itt sem garantált.

H1d a mindennapi kommunikáció (üzletek, étterem, munkahely) sem magyarul folyik

Az eredmények azt mutatják, hogy az üzletekben a hallgatók 37%-a (10 fő) angolul, míg 63%-a (17 fő) magyarul beszél. A 10 angolul kommunikáló közül 5-en jelessel végezték el nyelvi előkészítőt, 3-an pedig „csak kicsit” beszélnek angolul.

Az étteremben használt nyelv 56%-ban (15 fő) angol, 44%-ban (12 fő) pedig magyar.

A munkahelyeket tekintve az látható, hogy 2 fő (7%) vietnámiul, 8 fő (30%) magyarul, 17 fő (63%) pedig angolul kommunikál.

Az a három hallgató, akik a barátaikkal magyarul beszélnek (ketten gazdálkodási és menedzsment, a harmadik pedig élelmiszermérnök szakon tanul) jó (4) osztályzatot kaptak a Balassiban, egyetemi tanulmányaik során mind a beadandó, prezentáció, írásbeli és szóbeli vizsga nyelveként a „mindig magyarul” választ jelölték meg. Ebből arra következtetünk, hogy a vizsgált minta esetében a 3 fő (11%) élt az anyanyelvi környezet nyújtotta lehetőségekkel, és mind az egyetemi szféra, mind a mindennapi élet nyelveként a magyar nyelvet használja. A 11%, vagyis a 27 főből a 3 fős eredmény mindenképpen azt mutatja, hogy lehetnek sikeresek, folyamatosan fejlődhetnek a hallgatók nyelvi szintje is, a 89%-nak viszont tudatos segítségre, meghatározott támogatásra van szüksége, főleg a tanulmányokhoz kapcsolódóan.

A hipotézis – mindegyik alpontot összegezve – beigazolódott, hiszen a minta több mint 80%-a nem használja a magyar nyelvet sem az egyetemi, sem a mindennapi élete során.

Az oktatással, annak körülményeivel foglalkozik a következő (H2) hipotézisünk:

H2: Az egyetemi feladatok közül az írásbeli (beadandó, ZH, vizsga, szakdolgozat) a legnehezebb számukra

A tanáraikkal kapcsolatban megkérdeztük, mennyire nehéz megérteniük az előadásokat, és az ötfokozatú skála eredménye, amelyben az 5-ös érték a legnehezebb, 4,4-es átlageredményt hozott, ami egyébként a kérdőív kérdései közül a legmagasabb válaszártékot is jelenti egyben.

A gyakorlati órák megértése valamivel könnyebb számukra, amit a 4,2-es átlag mutat.

Az egyetemi tanulmányok fő feladattípusaira is rákérdeztünk az ötfokozatú skála alapján. A 3. táblázatban látható, hogy a szakdolgozat elkészítése a legnehezebb számukra, amit a szóbeli vizsga nehézsége követ 4,2-es átlaggal, de a legkönnyebbnek ítélt prezentáció vagy szövegértés nehézségi átlaga (4,0) sem alacsony.

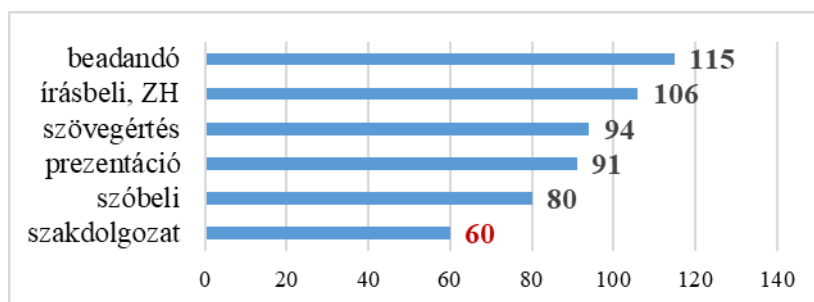
3. táblázat: A feladattípusokra adott értékek

FELADATTÍPUS	AZ ÖTFOKOZATÚ SKÁLA ÁTLAGA
szakdolgozat készítése	4,3
szóbeli vizsga	4,2
beadandó dolgozat	4,1
írásbeli vizsga, ZH	4,1
prezentáció	4,0
szövegértés (olvasáskor)	4,0

Forrás: saját készítés

A hat feladattípus sorrendjére is kíváncsiak voltunk, tulajdonképpen a skálás eredmények megerősítését vártuk ettől. Az 1-es a legnehezebb, a 6-os pedig a legkevésbé nehéz feladattípust jelenti, így a legkevesebb értékű a legnehezebb számokra. A 2. ábrán az látható, hogy a legnehezebb feladat a szakdolgozat készítése volt, illetve a szóbeli vizsga, ami összecseng az előzőekkel. Ugyanakkor a beadandó dolgozat írása kapta a legkevésbé nehéz besorolást, holott a skálás értékeknél a harmadik legnehezebbnek ítélték. Ugyancsak más opciót foglal el a prezentáció, illetve a szövegértés: itt a harmadik-negyedik legnehezebb feladattípus, míg a skálás értékelés esetében tulajdonképpen a legkevésbé nehéznek titulálták ezeket.

2. ábra: A feladattípusok nehézségi sorrendje

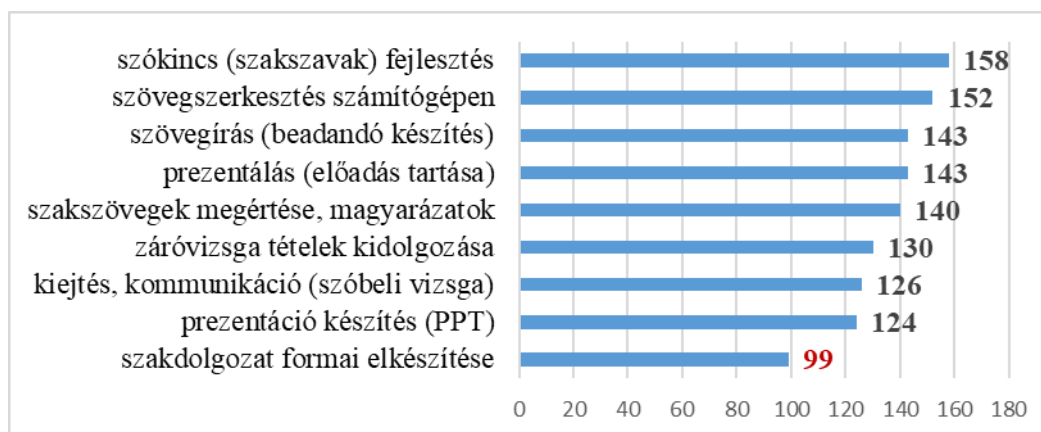
Forrás: saját készítés

A hipotézisünket (H2) csak félig tudtuk igazolni: a szakdolgozat elkészítése a legnehezebb számokra, ugyanakkor a többi írásos készséget megelőzi nemcsak a szóbeli vizsga és prezentálás, hanem az oktatók előadása megértésének problémája is.

H3: Segítségként mentortanárt és heti rendszerességgű szakmai tanórákat szeretnének

Először a feladattípusokról kérdeztük a diákokat: 1-essel kellett jelölniük azt, amihez leginkább, 9-essel pedig azt, amihez a legkevésbé van szükségük segítségre. A 3. ábra mutatja az értékeket: legnagyobb szükségük segítségre a szakdolgozattal kapcsolatban van, valamint a prezentáció (PPT) készítésben, a szóbeli vizsgázásban, illetve a záróvizsga tételeinek a kidolgozásában.

A szakdolgozat elkészítésére 17-en az 1-es és 2-es opciót jelölték, a többiek pedig inkább a 8-as és 9-es lehetőséget. A 17 jelölés viszont egyértelműen alátámasztja, hogy igénylik a szakmai segítséget a szakdolgozat tartalmi, formai elkészítéséhez, valamint a záróvizsga tételeinek értelmezésében.

3. ábra: Feladattípusok, amelyekhez segítséget várnak a vietnámi diákok

Forrás: saját készítés

Az 5-ös skálával mértük az intézményi segítség-lehetőségek iránti igényeiket, amelyek erősíthetik a magyar nyelvű tanulmányaikat. A 4. táblázatban az látható, hogy mindegyik lehetőség meglehetősen magas átlagot hozott. A mentorálás, az oktatói mentorálás kapta a legmagasabb értéket, ami azt jelenti, hogy szeretnék, ha lenne egy olyan oktató, akihez bizalommal fordulhatnak az egyetemi tanulmányaik közben felmerülő akadémiai, nyelvi, technikai stb. kérdésekkel. De a tanuló párok (magyar – vietnámi) megoldás sem kapott alacsony értéket (4,0), így az is megfontolandó, hogy a szakvezető segítségével ez a fajta mentorálás is bevezetésre kerüljön. Persze, ehhez a magyar hallgatók pozitív hozzáállása is szükséges.

4. táblázat: Intézményi segítség-lehetőségek a vietnámi diákok számára

Szeretné-e a magyar nyelvű tanulmányaihoz	átlag
ha lenne egy mentora (tanár)	4,2
ha lenne egy mentora (magyar diák)	4,0
ha lenne egy magyar szobatársa a kollégiumban	3,9
ha lenne közös program magyar diákokkal	4,1
ha hetente lenne olyan órája, ahol a szakmai/nyelvi problémáját megbeszélheti	4,0

Forrás: saját készítés

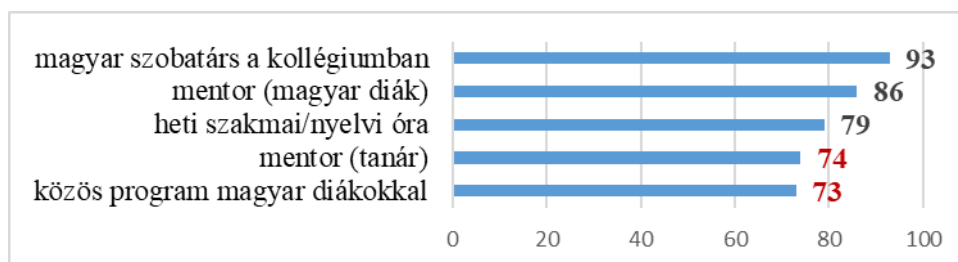
A „közös programok magyar hallgatókkal” igény magas értéke tulajdonképpen azért fájdalmas, mert a diákok a tanulmányaik során együtt vannak az előadásokon, a gyakorlatokon, illetve a kollégiumban is, és ennek ellenére elszigetelve érzik magukat, szükségük van arra, hogy a közös programokat valaki megszervezze számukra, mert nincs ilyen kezdeményezés sem a vietnámi, sem a magyar diákok részéről. Úgy gondoljuk, a jövőben ezt is orvosolnunk kell, legalábbis kezdeményezni egy-egy program kínálatával.

A magyar szobatárs is izgalmas kérdés: míg a korábban nálunk tanuló nemzetközi diákokat éppen azért osztották magyar hallgatókkal egy kollégiumi szobába, hogy a nyelvi fejlődésük az informális kommunikáció szempontjából is fejlődjön, ma már az a trend, hogy a külföldiek akár külön épületben vannak elszállásolva, így még lehetőségük sincs arra, hogy testközelből tanuljanak nyelvi finomságokat. Ugyanakkor a kollégiumi férőhelyek és elosztások is egyfajta szabály szerint történnek, és mindkét félnek kell akarnia az együttélést.

A heti rendszerességű szakmai/nyelvi tanórák igénye talán a leginkább kivitelezhető, illetve jelenleg is van ilyen jellegű órájuk. Mindenesetre 18-an adtak 5-ös és 4-es értéket az ötfő-

kozatú skálán, vagyis 67%-uk továbbra is, illetve még erőteljesebben, több óraszámban igényli az effajta segítséget.

Ugyanezen elemeket sorrendbe is állítottuk a hallgatókkal, egyfajta megerősítésként, ami a 4. ábrán látható. A magyar diákokkal való közös programokat jelölték meg, mint amire leginkább vágnak, illetve a mentortanári rendszer kiépítését. A magyar szobatárs opció itt is az utolsó helyre került.

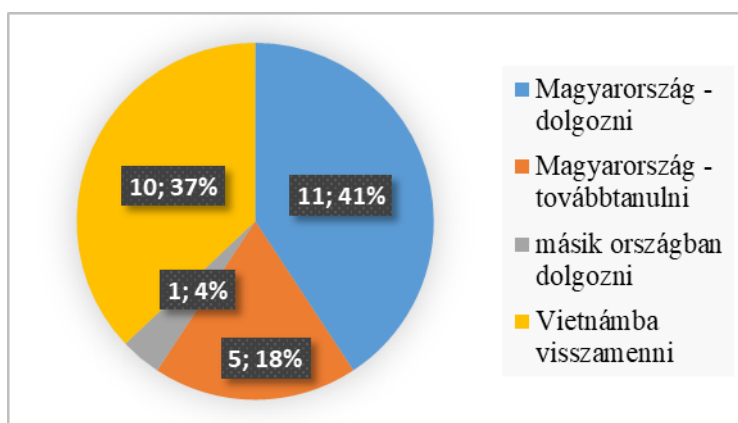
4. ábra: Az intézményi segítség-lehetőségek sorrendje

Forrás: saját készítés

Hipotézisünk (H3) tulajdonképpen beigazolódott, hiszen a mentortanár iránti igény a legmagasabb értékű, ugyanakkor a többi lehetőséget is örömmel fogadnák, főleg a magyarokkal közös informális programokat, valamint a szakmai és nyelvi tanórai segítséget.

H4: *Magyarországon akarnak maradni a tanulmányaik befejeztével*

Mivel az egyéves nyelvi előkészítő és a három és fél éves alapszak elvégzése közel ötéves magyarországi tartózkodást jelent a vietnámi hallgatóknak, ám ha halasztják a tanulmányaikat, akkor még többet, felmerül a kérdés: vajon miként tervezik a jövőjüket, kötődnek-e Magyarországhoz, vagy hívja őket vissza a honvágy, esetleg más kultúrában is ki akarják próbálni magukat. A 3. ábrán az látható, hogy a válaszadók 59%-a Magyarországon szeretne munkát vállalni, továbbtanulni. Ez a magyar munkaerőpiac szempontjából fontos előrejelzés: olyan magyarul beszélő diplomásokról van szó, akik a magyar kultúrában szocializálódtak [15].

5. ábra: A vietnámi hallgatók jövőbeni céljai

Forrás: saját készítés

Mind a 11 fő, akik Magyarországon munkát vállalnának, B2 szinten beszél angolul, a magyar nyelvtudásuk, amit a Balassiból hoztak teljesen vegyes: két elégséges, egy közepes, hat jó, illetve két jeles. Az már most leszögezhető, hogy nem a magyar nyelvtudásuk az elsődleges ok a maradásra. Heten nyilatkoztak úgy, hogy az egyetemi tanulmányaik során mindig ma-

gyarul abszolvátkák a feladataikat, négyen viszont angolul, illetve inkább angolul, mint magyarul tették mindezt.

Azok, akik továbbtanulni terveznek Magyarországon, jó és jeles eredménnyel érkeztek a Balassiból, az egyetemi feladataikat magyarul végezték, ugyanakkor a privát szférájukban vietnámi nyelvet használnak, sőt a munkahelyükön is.

A Vietnámba hazatérők esetében az érdekesség, hogy az angol nyelvtudásuk nem elég jó, viszont a magyar előképzettségük jó és jeles egyaránt.

Természetesen a kutatásunk eredményei az adott mintára vonatkoznak, és a hallgatók a jövőjüket illetően is csak a vágyaikat tudták megfogalmazni, ami egyébként a tanulmány limitációja is.

Ami viszont már most tény: a Magyarországon végzett diplomás külföldiek a végzést követően igényelhetnek ún. álláskereső vízumot, ami a tanulóvízumuk lejártá után kilenc hónapig érvényes. Tehát ha a szándékaik komolyak a maradást illetően, megvalósíthatják az elképzelésüket. Bogdanovits [19] megjegyzi, hogy Magyarország a legkedveltebb úticélja volt annak idején a vietnámi éltanulóknak. A tanulók itt maradtak, így a 80-as évekre már mérhető vietnámi vendégmunkás-kolónia élt nálunk.

A hipotézis (H4) az eredmények tükrében beigazolódt, hiszen 59%-uk Magyarországon képzeli el jövőjét az alapszak elvégzése után is.

JAVASLATOK ÉS ÖSSZEGZÉS

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen magyar nyelven tanuló vietnámi diákok körében végzett felmérésünk eredményesnek és igen informatívnak tekinthető. Hipotéziseink részben vagy teljesen beigazolódtak. Röviden összefoglalva: a diákok számos nyelvi és tanulási nehézséggel küzdenek, a helyzet megoldásához segítségre van szükségük, ugyanakkor az is bebizonyosodott, hogy megvan bennük a szándék a magyar nyelven való boldogulásra a tanulmányaik és a tanórán kívüli tevékenységeik során, valamint a jövőbeli terveiket is a magyar nyelv segítségével képzelik el. Úgy véljük, hogy az egyetem számos módon segítheti őket, elősorban a tanulmányaikban, és ez nyilvánvalóan kihatással lesz az életük egyéb területeire is. Javaslatunk a segítségnyújtásra:

- *Nyelvi segítség:* nyelvtani ismétlés és gyakorlás, nem házi feladatok és beadandók készítésével, hanem órai gyakorlással: a már tanult (de elfelejtett...) struktúrák, vonzatok, mondatnyi ismeretek felfrissítése, magyar nyelvi szövegek hallgatása, olvasása. Mindez nagyban segítheti a szakmai órákon a tanár megértését, a szakirodalom olvasását, a vizsgákra való felkészülést. Ebbe bekapcsolódhatnak a magyar hallgatók is, tanuló párok formájában.
- *Tartalmi/szakmai segítség:* szakszövegek olvasása, értelmezése, szövszedetek készítése, ábrák, modellek elmagyarázása, témakörök lexikai feldolgozása (akár egy-egy tantárgy, akár a záróvizsga tételeinek közös megbeszélése, tanári irányítással).
- *Technikai segítség:* informatikai segítségnyújtás (szövegszerkesztés, keresőoldalak kezelése, PPT készítése, diák felépítése stb.), prezentációs technikák tanítása, begyakoroltatása, beadandók felépítése stb. Külön terület a szakdolgozat elkészítéséhez nyújtott számos technikai segítség, a szabályzat értelmezése, a munkamenet, a dolgozat megszerkesztése stb.

A fentiek mellett az élet informális területein is aránylag könnyen lehetne segítséget nyújtani. Pl. egy csoporton, szakon belül tréning formájában, játékos feladatokkal lehetne közelebb hozni egymáshoz a magyar és a vietnámi hallgatókat. A tanórák során pedig előnyben kellene

részesíteni a vegyes páros munkát, állandóan cserélődő párokkal, vagy csoportmunkát, állandóan cserélődő tagokkal és feladatkörökkel. Akár az egyetemen, akár a kollégiumban működhetnének tanulópárok, ehhez meg kell találni a magyar hallgatókat ösztönző eszközöket.

A MATE többoldalú együttműködési szerződést kötött a Gödöllői Török Ignác Gimnáziummal. ennek keretei közt is gondolkodni lehetne a vietnámi diákok támogatásáról. Pl. a kötelező közösségi szolgálat elemeként felsőbb éves középiskolás diákokkal közös programokat lehetne szervezni, de ide tartozhat az iskolalátogatás, esetleg rendezvényeken való közös részvétel is.

Kutatásunkat összegezve elmondható, hogy a vietnámi diákok magyarországi boldogulását a tanulásban, a magánéletben és akár a későbbi munkavállalás területén nagyban elősegítheti az egyetem konstruktív hozzáállása. Számos területen, konkrét lépésekkel segíthetjük őket, és erre – a kérdőívek tanúsága szerint – a vietnámi hallgatók nyitottak is.

Irodalomjegyzék

- [1] FARKAS, T. (2021). The Role of the Social Capital in Rural Development. Case Study Analysis of Village Research Camps in Romania and Hungary. *European Countryside*, 13: 3 pp. 584–598., 15 p.
- [2] FARKAS, T.; BRUDER, E.; KOLTA, D.; GERENCSÉR, I. (2021). Diverse migration processes of rural youth and young adults in Hungary. In: Schafft, K.; Stanic, S.; Horvatek, R.; Maselli, A. (szerk.) *Rural youth at the crossroads: Transitional societies in central Europe and beyond*. New York, Amerikai Egyesült Államok: Routledge 250 p. pp. 157–175., 20 p.
- [3] KASSAI, Zs., FARKAS, T. (2016). School closures in rural Hungary. In: Horská, E., Kapsdorferová, Z., Hallová, M. (szerk.) *The Agri-Food Value Chain: Challenges for Natural Resources Management and Society: International Scientific Days 2016: Conference proceedings*. Nitra, Slovak University of Agriculture in Nitra 1, 108 p. pp. 477–483., 7 p.
- [4] BUCSKY, P. (2018) Már minden nyolcadik egyetemista külföldi, nem is működne nélkük a magyar felsőoktatás. *Közélet*, jún. 26. <https://g7.hu/kozelet/20180626/mar-minden-nyolcadik-egyetemista-kulfoldi-nem-is-mukodne-nelkuk-a-magyar-felsooktatas/>
- [5] NÁDOR, O. (2006) A magyar mint idegen nyelv tanításának múltja. In Hegedűs R.–Nádor O. (szerk.): *Magyar Nyelvmester*. Tinta Könyvkiadó, Bp., 15–30.
- [6] NYÍRI T. (1996) A NEI – Kodolányi János Intézet vázlatos története. *Intézeti Szemle*, 8–12.
- [7] MARÓTI, O. (2017) Semmiből világokat? – 60 éves a Balassi Intézet, a magyar mint idegen nyelvi és származásnyelvi oktatás legtöbb hallgatót fogadó műhelye. Tanárunk, Szili Katalin tiszteletére. *THL2: A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata Journal of Teaching Hungarian as a 2nd Language and Hungarian Culture*, 2017/ 1–2.
- [8] ERDŐS, Á. (1977) Diákok a négy égtájról. A Nemzetközi Előkészítő Intézet hallgatói. *Népszabadság* (1977. január 29.) 10.
- [9] GARAMVÖLGYI, K. (1978) Garamvölgyi Károly miniszterhelyettes ünnepi megnyitója. *Intézeti Szemle* 6–9.
- [10] SZTANKÓ, I. (1977) Intézetünk negyedszázados múltja. *Intézeti Szemle*, 10: 11–18.
- [11] SOMOS, B. (1976) A Nemzetközi Előkészítő Intézet a magyar felsőoktatás rendszerében. *Intézeti Szemle*, 8: 81–87.
- [12] PALLAY, K. (2018) A Balassi Intézet egyetemi előkészítőjének története. *Kultúra és Közösség: művelődéstudományi folyóirat*. IV. folyam, IX. évfolyam, III. szám. pp. 5–9.
- [13] RUDNÁK, I. (1999) A követelményrendszer gyakorlati kérdései a GATE-n. *Intézeti*

Szemle 21: 1–2 pp. 97–104.

- [14] RUDNÁK, I. (2003) A magyar mint idegen nyelv oktatása a gödöllői Szent István Egyetemen. In: Ujváry, G. (szerk.) *A Balassi Bálint Intézet Évkönyve: Hungarológia a XXI. században*, Bp., BBI, 247 p. pp. 164–168
- [15] RUDNÁK, I. (2018) A Preparatory Course hallgatói a magyar kultúrában – az első 3 év tapasztalata. In: Tóth, P.; Simonics, I.; Manojlovic, H.; Duchon, J. (szerk.) *Új kihívások és pedagógiai innovációk a szakképzésben és a felsőoktatásban*. Bp., Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ (2018) 736 p. pp. 452–463.
- [16] RUDNÁK, I.; NAGY, K.; NAGYHÁZI, B. (2022) A magyar mint idegen nyelv és kultúra kötelező tantárgy bevezetése a nemzetközi hallgatók számára: tapasztalatok a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemen. In: Fehér, V.; Kalmár, L.; Raffai, J. (szerk.) *16. Nemzetközi tudományos konferencia: Paradigmaváltás az oktatásban és a tudományban: Tanulmánygyűjtemény*, Szabadka, Szerbia: Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar (2022) 207 p. pp. 153–167., 15 p.
- [17] ALBERT, F.; DÁVID, B. (1994) Magyarországon tanuló külföldi diákok kapcsolathálózati jellemzői. *Szociológiai Szemle*, 3: 81–91
- [18] RUDNÁK, I.; ALSHAABANI, A.; WU, J. (2022) The Relationship between Perceived Organizational Support and the Intentions of International Students in Hungary to Stay in Hungary: The Role of Conflict Climate and Intercultural Adjustment. *Sustainability*, 1: 21 Paper: 14025, 20 p.
- [19] BOGDANOVITS, P. (2021) Vietnámi munkaerő Magyarországon.
http://medosz.hu/hir/vietnami_munkaero_magyarorszagon